WIKIPEDIA

Gammelfransk

Gammelfransk er en betegnelse for et historisk fransk språk og på den periode i det franske språkets utvikling i tiden rundt år 800 til år 1300.[1]

Gammelfransk er karakterisert av en stor rikdom når det gjelder lyd- og formlære. Til det mer kompliserte i forhold til moderne fransk hører tokasusbøyningen av substantiv, adjektiv og pronomen foruten parallelle bøyningsmønster for verb. Til gjengjeld er ordstillingen fri og setningsbygningen parataktisk: setningene består hovedsakelig av hovedsatser. Når det gjelder vokabularet, eksisterte det et stort antall synonymer.

Det eksisterte et stort antall regionale forskjeller, eksempelvis skilte gammelnormannisk seg ut med andre språklige påvirkninger, blant annet fra norrønt, som følge av en ikke ubetydelig mengde skandinaver som slo seg ned i Normandie. Gammelfransk, hovedsakelig dialekten fra et større område kulturelt sentrert rundt Paris, var kjent som *langue d'oïl* i samtiden for å skille det fra et beslekta språk kalt for *langue d'oc*, det vil si provençalsk, som ble snakket i sørlige Frankrike. Dette var et separat språk, og er nærmere beslekta med norditalienske dialekter, og katalansk, enn med *langue d'oïl*. Selv om både *langue d'oïl* og *langue d'oc* begge er direkte utvikla fra latin har ulikhetene mellom de to å gjøre med historiske forhold, og språklig påvirkning fra germanske stammer som frankerne påvirket bl. a. den direkte forfaderen til *langue d'oïl*, en av vulgærlatinske dialekter, på 400- og 500-tallet. Terminologien *langue d'oïl* og *langue d'oc* stammer fra Dante Alighieri, som også var en tidlig språkforsker, og det definerende siste ordet i betegnelsene, hvv. *oïl* og *oc* er ordene for *ja* på de respektive språkene. *Oïl* reflekteres i moderne fransk *oui*, mens *langue d'oc* er nær ved å være utrydningstrua, under press fra standardfransk, som er svært dominerende i dagens Frankrike.

I perioden ble det forfattet flere kjente verk som helteeposet *Rolandskvadet* (*Chanson de Roland*), den komiske fabelen *Aucassin et Nicolette*, romanen om reven (*Renard*), og ikke minst Chrétien de Troyes verk (*Conte du Graal*, *Cligès*). Mange av disse kjente franske verkene, som ofte var skrevet i verseform, ble faktisk oversatt til norrønt i Håkon Håkonssons regjeringstid, antakelig som en del av hans program for å gjøre Norge til en moderne europeisk føydalstat. Dette var en viktig del av fødselen til litteraturen skrevet på norrønt språk, i motsetning til det lærde latin, og gammelfransk språk og kultur spilte slik en ikke helt ubetydelig rolle ved Håkon Håkonssons hoff i 1200-tallets Norge.

Referanser

1. ^ År 842 er datoen for *Serments de Strasbourg*, det tidligste kjente dokument som ble skrevet på morsmålet (det vil si ikke latin).

Litteratur

- Delamarre, X. & Lambert, P. -Y. (2003): *Dictionnaire de la langue gauloise : Une approche linguistique du vieux-celtique continental* (2nd ed.). Paris: Errance. ISBN 2-87772-237-6
- Pope, M.K. (1934): *From Latin to Modern French with Especial Consideration of Anglo-Norman Phonology and Morphology*. Manchester: Manchester University Press.
- Kibler, William (1984): *An Introduction to Old French*. New York: Modern Language Association of America.

Eksterne lenker

- *Old French on the Web* (https://web.archive.org/web/20070521184009/http://www.oldfrench.org/)
- Old French Online (https://web.archive.org/web/20070221015801/http://www.utexas.edu/cola/centers/lrc/eieol/ofrol-0-X.html) Gammelfransk på internett hos Universitet i Texas ved Austin
- Dictionnaire Medievale (https://web.archive.org/web/20071109204905/http://asteriamusica.com/dictionnaire/) – en wikiordbok for gammelfranske ord og fraser

Hentet fra «https://no.wikipedia.org/w/index.php?title=Gammelfransk&oldid=19334497»

Denne siden ble sist redigert 7. apr. 2019 kl. 23:48.

Innholdet er tilgjengelig under Creative Commons-lisensen Navngivelse-Del på samme vilkår, men ytterligere betingelser kan gjelde. Se bruksvilkårene for detaljer.